

Yirmi Üçüncü Uluslararası Dilbilim Olimpiyatı

Bükreş (Romanya), 26 Temmuz – 2 Ağustos 2026

Bireysel Yarışma Problemleri

Çözümlerin yazımında dikkat edilmesi gerekenler

Problemlerin kendilerini kağıda yazmayınız. Her problemin çözümünü ayrı bir kağıda yazınız. Her kağıda çözdüğünüz problemin numarasını, oturduğunuz yerin numarasını ve soyadınızı yazınız. Çalışmalarınızın değerlendirilmesi için bu koşullara dikkat edilmelidir.

Aksi belirtilmediği müddetçe, verilerde tanımladığınız kalıpları ve kuralları açıklamamız gerekir. Eğer buna dikkat edinilmezse, çalışmanız tam puan alamaz.

Problem 1 (20 puan) Aşağıda Orta Yupikçede bazı kelimeler ve fonetik transkripsiyonları ve çevirileri verilmiştir. Her transkripsiyon, Norton Boğazı (NB) lehçesindeki telaffuzu yansıtmaktadır:

qasgulek	['qaz.ɣu.ʒəkʰ]	kurdele foku
nanevpak	[na.'nəf.pakʰ]	büyük göl
tep'liuq	['təp.ʒi.uqʰ]	o yılanmış balık kafalarını yapıyor
nav'pagtuq	['nav.pax.tuqʰ]	o gerçekten kırıldı
qamiq'vak	[qa.'miq.vakʰ]	bir güve türü
nat'rarkaq	['nat.ɣax.kaqʰ]	deri bot için taban malzemesi
calugun	[ca.'ʒu.ɣun]	deri kazıyıcı
kaal'taaq	[ka.'aʒ.ta.aqʰ]	oyun kartı
ullelluku	[u.'təʔ.ʔu.ku]	onu ters yüz ederek
ilquineq	['iʔ.qu.'i:.nəqʰ]	kafatası
kaltuuvvilaq	['kaʔ.tu.'u:.fi.ʒaqʰ]	patates
kayangurngalnguq	[ka.'ja:.ɣuɣ.'ɣaʒ.ɣuqʰ]	oval şey
assikekeka	[a.'si:.kə.'kək.ka]	ben onu seviyorum
paluteqerru	[pa.'ʒu:.tə.'qəɣ.ɣu]	lütfen onu kapat
iggiggiayuli	[i.'xi:.xi.'a:.ju.ʒi]	Amerikan baykuşu
ilalkumalria	[i.'ʒaʔ.ku.'maʒ.ɣi.a]	mağdur
apepailgaku	[a.'pəp.pa.'iʒ.ɣa.ku]	ona sormadan önce
yuarutlertangqertuq	[ju.'a:.ɣutʰ.'təɣ.taŋ.'qəɣ.tuqʰ]	eski bir şarkı var
tutgarrlugaq	['tutʰ.xax.'təu.ɣaqʰ]	torun
cuukvagtalek	[cu.'ukʰ.fax.'ta:.ʒəkʰ]	birçok turna balığının bulunduğu bir yer
cangatenrituten	[ca.'ɣa:.tən.'ɣi:.tu.tən]	sende hiçbir sorun yok
cungagcessvakartat	[cu.'ɣax.cəs.'fa:.kaɣ.tatʰ]	ne kadar da yeşiller!

Yukarıdaki kelimelerden, sadece son dördü dilin başka bir lehçesinde (Genel Orta Yupikçe, GOY) farklı bir şekilde telaffuz edilir. Aşağıda bu kelimelerin GOY lehçesindeki fonetik transkripsiyonları verilmiştir:

tutgarlugaq	['tut ^h .ˈxax.ɬu.ɣaq ^h]	torun
cuukvagtalek	[cu.ˈuk ^h .ˈfax.ta.ɬək ^h]	birçok turna balığının bulunduğu bir yer
cangatenrituten	[ca.ˈŋaː.ˈtən.ɣi.tuː.tən]	sende hiçbir sorun yok
cungagcessvakartat	[cu.ˈŋax.ˈcəs.fa.ˈkax.tat ^h]	ne kadar da yeşiller!

(a) Orta Yupikçe yazınız:

1.	['məɬ.qu.ɬəɬ.ɬi.ˈuɣ.ta]	doğa koruma görevlisi
2.	[qa.ˈjaː.pix.ˈkaː.ni]	onun gelecekteki kendi gerçek kayığı
3.	[ta.ˈɬiː.xaq ^h]	kayıtta kullanılan bir kanca
4.	['kəx.sa.ˈiɬ.ku.taɣ ^h]	köpek ağızlığı
5.	['cup.ɣa.ˈɬax.tuɣ ^h]	o birden evini özledi

Eğer bir transkripsiyon sadece tek bir lehçede (NB veya GOY) geçerliyse, doğru lehçeyi belirtiniz.

(b) Aşağıdaki kelimelerin fonetik transkripsiyonlarını yazınız:

6.	aartartuq	o, temkinli olma eğilimindedir
7.	akekataki	of!
8.	negavgun	banyo lifi olarak kullanılan bir kök
9.	atasuak	yazlık pantolon
10.	ner'ciquq	o yiyecek
11.	alikenritaqa	ben bundan korkmuyorum
12.	neqlinrrarmek	az önce kesilmiş balıktan

Eğer iki lehçenin transkripsiyonları farklıysa, her iki transkripsiyonu da yazınız, ve her biri için doğru lehçeyi belirtiniz.

△ Orta Yupikçe, Eskimo-Aleut dil ailesine aittir. Amerika Birleşik Devletleri'nin Alaska eyaletinin güneybatısında yaklaşık olarak 10.000 tarafından konuşulmaktadır.

◌̄ işaret, ünlü harfin uzun olduğuna işaret eder. ◌̇ işaret, heceleri ayırır. ◌̈ işaret, vurgulu hecelerden önce gelir.

[^h] önceki ünsüzün aspirasyonlu olduğuna işaret eder.

[ə] = İngilizce *about* kelimesinin *a* sesi.

[c] ≈ Türkçe *ç*'si.

[j] = Türkçe *y*'si.

[ɬ] = *l* sesini telaffuz edecek dilin pozisyonuyla telaffuz edilen *ş* sesi; [ɬ] = ses tellerinin titreşimiyle telaffuz edilen [ɬ] sesi.

[ŋ] = Anadolu Türkçesinin *n̄*'si.

[q] = (ağzın daha gerisinde telaffuz edilen) *kalp* kelimesinin *k* sesi.

[x] = Almanca *Bach* kelimesinin *ch* sesi; [ɣ] = Azerice *ğ*'si.

[χ] = ağzın daha gerisinde telaffuz edilen [x] sesi; [ɣ] = ses tellerinin titreşimiyle telaffuz edilen [χ] sesi.
—Lai Otsuka (danışman: Sally Samson)

Problem 2 (20 puan) Aşağıda Yéli Dnye dilinde bazı kelimeler ve ifadeler Türkçe çevirileriyle beraber karışık olarak verilmiştir:

1. kpêdê	A. siyah
2. kpêdêkpêdê	B. bembeyaz
3. kpaapî ntóó	C. kavrulduğunda siyaha dönen bir fındık türü
4. kpaapî tp:oo	D. küçük gemi
5. nkéli tp:oo	E. ağacın yaprakları kırmızıdır
6. tpile kpaapîkpaapî	F. beyaz şey
7. yi yââ taataa	G. beyaz kakadu yavrusu

Aşağıda Yéli Dnye dilinde bazı başka kelimeler ve ifadeler Türkçe çevirileriyle beraber karışık olarak verilmiştir:

8. chêêpî mbwii miyó	H. arı (isim)
9. kinikini	I. demir parçaları
10. límî k:ii	J. Avrupalı, yabancı
11. mty:aa mty:aa	K. yağlı
12. mty:aa wee	L. böcek, haşere
13. nkéli chêêpî pââ	M. iki uzun ve ince taş
14. nkéli pi	N. hızlıca ("yıldırım gibi")
15. tpile wee	O. çubuk
16. yi mbwii	P. tatlı (sıfat)

Son olarak aşağıda Yéli Dnye dilinde bazı başka kelimeler ve ifadeler Türkçe çevirileriyle beraber karışık olarak verilmiştir:

17. kémi nt:uu	Q. alkollü içecek
18. k:ii miyó	R. ceset
19. nkéli mbwaa	S. göz küresi
20. ngwolo nt:uu	T. yeşil yılan
21. mbwaa	U. bağırsak kurdu
22. mwi pê	V. uzun ve zayıf bir kişi
23. tpile pê k:ii kîgha nt:uu k:ii	W. ağaç gövdeleri
24. pi mbwii	X. iki muz bitkisi
25. pi ntóó	Y. (olgunlaşmamış) mango
26. tpile pê yi kuu yââ k:ii	Z. su
27. yi pââ	AA. sarı yılan

(a) Doğru eşleşmeleri belirleyiniz.

(b) Türkçeye çeviriniz:

28. k:ii (bu kelimenin iki anlamı var; ikisini de yazınız)

29. kpaapî 30. kîgha 31. mty:aa 32. nkéli dnye 33. ngwolo 34. kémi kîgha nt:uu

(c) Yéli Dnye diline çeviriniz:

BB. oğul (onun oğlu)

EE. taze, çiğ

HH. Rossel adası

CC. yeşil

FF. (olgunlaşmamış) meyve

DD. yağ

GG. siyah kişi

(d) nté ≈ k:ii olduğunu göz önüne bulundurarak, aşağıdaki Yéli Dnye dilindeki kelimeleri altlarındaki resimlerle eşleştiriniz.

35. kpaapî tp:oo kpaapî tp:oo

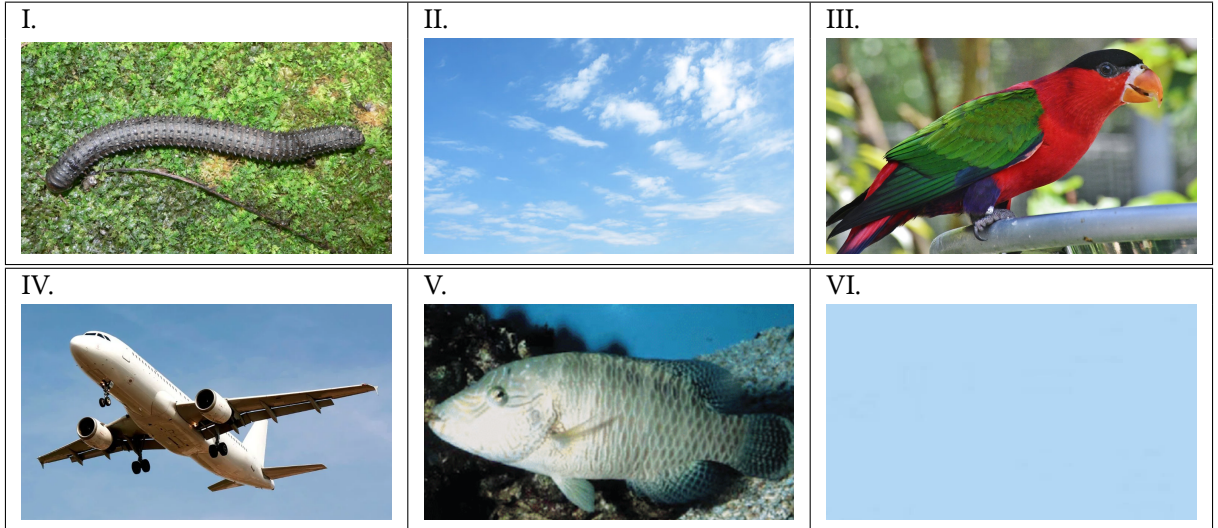
36. mbóó

37. mbóó nté

38. mbóó p:uu nkéli

39. pê pê

40. taa

(e) Yéli Dnye dilinde renklerin nasıl ifade edildiğini açıklayınız.

△ Cevapların yanına ek açıklama yazılmasına gerek yoktur, bu açıklamalar puanlamaya dahil edilmeyecektir.

Yéli Dnye dili şu anda sınıflandırılmamış ve izole olduğu düşünülen bir dildir. Güneydoğu Papua Yeni Gine'nin Rossel adasında yaklaşık olarak 5000 tarafından konuşulmaktadır.

Beyaz kakadu bir kuş türüdür. Papua Yeni Gine'nin güney kısmı, tarihsel olarak önce İngiliz, daha sonra da Avustralya yönetimi altındaydı.

â, ê, î, é, ó ünlü harftir. [̥] işareti, sonraki ünlü harfin nazal olduğuna işaret eder.

—Dan-Mircea Mirea

Problem 3 (20 puan) Aşağıda İquito dilinde bazı cümleler Türkçe çevirileriyle beraber verilmiştir. Tek bir Türkçe çeviriye karşılık gelen birden fazla İquito cümlesi varsa, tüm olası cümlelere yer verilmiştir.

1. **Ima paapaaja masiitirri** – *Ema balığı satacak.*
2. **nu=iina isikirri iyyi** – *O, bu ipi koparacak.*
3. $\left\{ \begin{array}{l} \mathbf{ki=iita\ masiitirri\ Jaime} \\ \mathbf{ki=Jaime\ masiitirri\ iita} \end{array} \right\}$ – *Ben evi Jaime'ye satacağım.*
4. **nu=naajuukura simiimi** – *O, kitabı yazdı.*
5. **ki=iina masirri ikwani saawiri** – *Ben adamın bu palasını satın alacağım.*
6. **ki=iipi asuraaja sakirri mira** – *Ben bu çocukların manyokunu çiğneyeceğim.*
7. **Leo iipi siwirari ikwaniwiya** – *Leo bu adamları ziyaret edecek.*
8. **kia=Leo iita irikatajuurri** – *Sen Leo'nun evini onaracaksın.*
9. **ki=simiitakura iimi simiimiya** – *Ben bu kitapları okudum.*
10. **nu=iimi irikatajuurri iiminaka** – *O, bu kanoları onaracak.*
11. **kia=kariiniikura miisaji kajinani** – *Sen kadının hayvanıyla ilgilendin.*
12. **ki=simiitakura iina simiimi paajuuyaana** – *Ben bu öğretmenin kitabını okudum.*
13. $\left\{ \begin{array}{l} \mathbf{nu=paapaaja\ miitirri\ iina\ ikwani} \\ \mathbf{nu=iina\ miitirri\ ikwani\ paapaaja} \end{array} \right\}$ – *O, balığı bu adama verecek.*
14. **ki=nikikura iipi kaajiya iitimira** – *Ben bu kadınların hayvanlarını gördüm.*
15. **kia=iina simiimiya simiitarii maaya** – *Sen bu çocuğun kitaplarını okuyacaksın.*
16. $\left\{ \begin{array}{l} \mathbf{kia=iina\ masiitirri\ simiimi\ paajuuyaana} \\ \mathbf{kia=paajuuyaana\ masiitirri\ iina\ simiimi} \end{array} \right\}$ – *Sen bu kitabı öğretmene satacaksın.*

(a) Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz. Eğer birden fazla çeviri mümkünse, bu çevirileri de yazınız. Her çevirinin yalnızca tek bir şekilde anlaşılacağından emin olunuz.

17. **kia=iipi siwirari miisaji paajuuyaapi**
18. **nu=nikikura Leo paapaaja**
19. **ki=iina masiitirri miisaji iimina**
20. **ki=iipi kariiniirri iina mira ikwani**

(b) Aşağıdaki cümleleri İquito diline çeviriniz. Eğer birden fazla çeviri mümkünse, bu çevirileri de yazınız.

21. *Sen bu çocukların kanolarını satın aldın.*
22. *Sen öğretmenin ipini koparacaksın.*
23. *Ben bu kadınların evini satın alacağım.*
24. *O, bu kitapları Ema'ya satacak.*
25. *Ben bu adamların bu kanosunu onaracağım.*

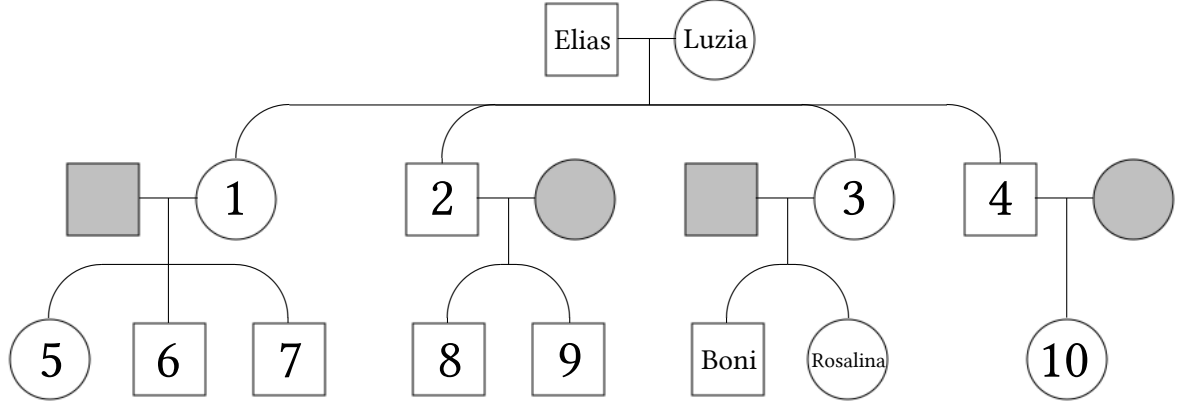
△ İquito dili, Zaparo dil ailesine aittir. Peru Amazonu'nda 100'den az kişi tarafından konuşulmaktadır.

i bir ünlü harftir. j = hayat kelimesinin h sesi. □ işareti, bir kelimenin iki bölümünü ayırır. İquito dili tonludur, ancak bu problemde, tonlar kolaylık için ihmal edilmiştir.

Ema, Jaime ve Leo, insan isimleridir.

—Eimear McKnight

Problem 4 (20 puan) Aşağıda Sakurabiyat dilini konuşan bir ailenin soyağacı verilmiştir. Kardeşler, soyağacında soldan sağa doğru en yaşlıdan en gence olmak üzere sıralanmışlardır.

□: erkek ○: kadın ┌┐: kardeşler —: evlilik |: oğullar ve kızlar

Dört aile üyesinin isimleri verilmiştir: en yaşlı çift (Elias ve Luzia) ve en genç neslin en yaşlı iki bireyi (Boni ve Rosalina). Diğer bazı aile üyeleri, aşağıda (A–J) harfleriyle belirtilmiş olup, soyağacındaki (1–10) sayılarıyla temsil edilmiştir, ancak harfler ve sayılar bu sırayla eşleşmek zorunda değildir. Gri renkle belirtilen kişiler, bu problemde yer almamaktadır.

Aşağıda bu kişilerin aile ilişkilerini tanımlamak için kullanabileceği bazı ifadeler bulunmaktadır. Her sütunda, solda konuşan kişiler, sağda ise bu kişilerin kurduğu cümleler bulunmaktadır. Örneğin, G: Elias abitop ifadesi, G'nin “Elias abitop = benim ...'m'dır” dediği anlamına gelir.

Elias: A otak H otaup	B: Rosalina omäykut A okoypet D otak E otaup I omäykut	F: C _____(iv) E okip G äsi I okoypet	H: Elias abitop B oyke C omäykut D _____(vi) E otaup
Luzia: B omëpit	C: I okoypet G äsi	G: Elias abitop Boni okupi mëpit A okupi B _____(v) E okwa taup F omëpit I omëpit	I: F okwa G äsi
Boni: J okip	D: Rosalina _____(ii) F okwa I okupi		J: B abitop F oyke I okoypet
Rosalina: A äsi	E: C okip D _____(iii) J oyke		
A: Luzia äsi Rosalina omëpit B okwa D okwa tak E okwa taup F oykey mëpit G oykey I _____(i)			

- (a) (A–J) aile üyelerini, (1–10) sayılarıyla eşleştiriniz.
- (b) (5–10) aile üyelerinin doğum sırasını belirtiniz.
- (c) (i–vi) boşluklarını doldurunuz. Her boşluk tek bir cevapla doldurulmalıdır, fakat cevap birden fazla kelimedenden olabilir.

△ Sakurabiyat dili, Tupi dil ailesinin Tupari koluna aittir. Brezilya Amazon yağmur ormanlarında, Bolivya sınırına yakın bir bölgede yaklaşık olarak 13 tarafından konuşulmaktadır.

u ≈ Türkçe i'si. □ işareti, ünlü harfin nazal olduğuna işaret eder.

—Lai Otsuka (danışman: Ana Vilacy Galúcio)

Problem 5 (20 puan) Aşağıda Türkçede bazı cümleler ve bunların Komnzo diline çevirileri verilmiştir:

1. Ben dün onlarla karşılaştım.	kayé thewafé
2. Siz bir hafta önce beni çağırıyordunuz.	nümä wobräknwath
3. Biz bir hafta önce onları tutuyorduk.	nümä efathwake
4. Biz bir hafta önce sizi tuttuk.	nümä thefafake
5. Siz şimdi bizimle karşılaşıyorsunuz.	zena nwagrwrth
6. Biz şimdi sizi görüyoruz.	zena emarwe
7. Ben şimdi onları çağırıyorum.	zena ebräknwé
8. Onlar bir hafta önce sizi geri getirdiler.	nümä thäbrimath
9. Siz bir hafta önce bizi tutuyordunuz.	nümä nfathwath
10. Biz dün onları geri getirdik.	kayé thäbrime
11. Siz bir hafta önce beni gördünüz.	nümä zwemarath
12. Onlar dün bizi çağırdılar.	kayé nznästh
13. Onlar bir hafta önce beni çağırdılar.	nümä zwäsath
14. Ben bir hafta önce onlarla karşılaşıyordum.	nümä ewagrwa

(a) Komnzo diline çeviriniz:

15. Siz dün beni tuttunuz.
16. Ben bir hafta önce sizi çağırdım.
17. Siz şimdi beni tutuyorsunuz.
18. Onlar bir hafta önce bizimle karşılaştılar.

(b) Mümkün olan bütün Türkçe çevirilerini yazınız:

19. **nümä nbrigwath**
20. **kayé thefafé**
21. **nümä emarwa**
22. **kayé nznäbrimth**

△ Komnzo dili, Yam dil ailesine aittir. Güney Papua Yeni Gine'nin Rouku köyünde yaklaşık olarak 250 tarafından konuşulmaktadır.

ä, é, ü ünlü harftir; th bir ünsüz harftir.

—Vesko Milev (danışman: Christian Döhler)

Editörler: Samuel Ahmed, Ákos Blaskovics, Mihai-Alexandru Bratu, Aida Davletova, İvan Derjanski (teknik editör), Hugh Dobbs, Ana Meta Dolinar, Dmitri Gerasimov, Shinjini Ghosh, Kseniya Gilyarova, Stanislav Gureviç, Angela Hou, David Hultman, Boris İyomdin, Taehun Lee, Bruno L'Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea (baş editör), Andrey Nikulin, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Aleksandr Piperski, Przemysław Podleśny, Mariya Rubinşteyn, Daniel Rucki, Kazune Sato, Milena Veneva, Elysia Warner.

Türkçe metin: Elysia Warner (düzeltmen: Nil Akıntürk).

Başarılar dileriz!

Yirmi Üçüncü Uluslararası Dilbilim Olimpiyatı

Bükreş (Romanya), 26 Temmuz – 2 Ağustos 2026

Cevap Kağıdı: **Problem 2**

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.

(b) 28. k:ii –

- _____
- _____

29. kpaapî – _____

30. kigha – _____

31. mty:aa – _____

32. nkéli dnye – _____

33. ngwolo – _____

34. kémi kigha nt:uu – _____

(c) BB. oğul (onun oğlu) – _____

CC. yeşil – _____

DD. yağ – _____

EE. taze, çiğ – _____

FF. (olgunlaşmamış) meyve – _____

GG. siyah kişi – _____

HH. Rossel adası – _____

(d)

35.	36.	37.	38.	39.	40.
-----	-----	-----	-----	-----	-----

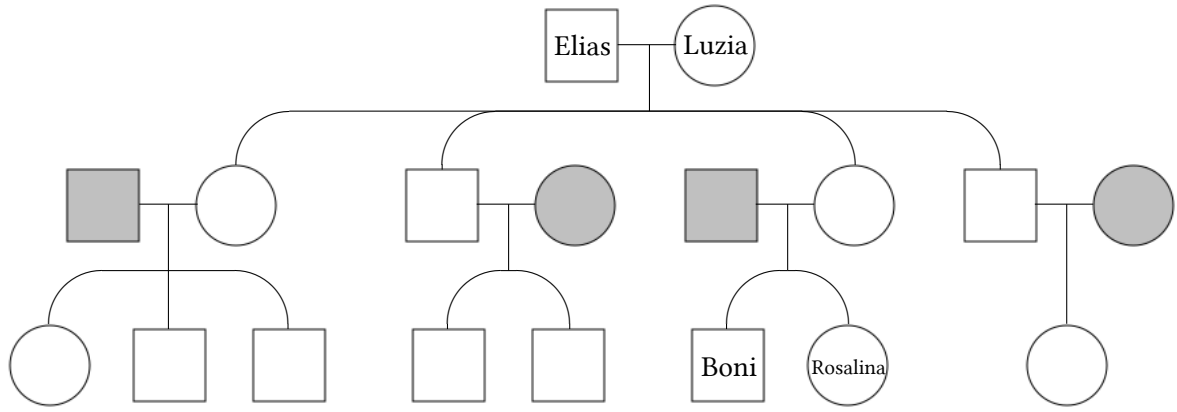
(e) Yéli Dnye dilinde renklerin nasıl ifade edildiğini açıklayınız.

Yirmi Üçüncü Uluslararası Dilbilim Olimpiyatı

Bükreş (Romanya), 26 Temmuz – 2 Ağustos 2026

Cevap Kağıdı: **Problem 4**

(a)

(b) Boni > Rosalina > > > > > >

- (c) (i) _____
(ii) _____
(iii) _____
(iv) _____
(v) _____
(vi) _____